

19. 2. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Je trestný prodej drog nebo nákup drog? Dvojkolejná judikatura

Zeptáte-li se kohokoli, odpoví, že u nás je trestný prodej drog (§ 283 TZ), případně jejich držení (§ 284 TZ), nikoli samotný nákup pro vlastní potřebu. Situace však není tak jednoduchá. Za normálních okolností se skutečně stíhá jen prodej drog. Existuje ovšem jedna větev judikatury, která oproti většinové praxi tvrdí, že nákup drog či jiné opatření pro vlastní potřebu jsou trestné jako návod k trestnému činu podle § 283 TZ.

V rozhodnutích Nejvyššího soudu jde o sp. zn. 11 Tdo 1537/2017, 11 Tdo 683/2019, 11 Tdo 1061/2019, 11 Tdo 1475/2019, 11 Tdo 1552/2019, 11 Tdo 1166/2020, 11 Tdo 1232/2020 [1].

Všechny vyjmenované případy trestného pořízení drogy spojuje místo spáchání: každý z nich se týkal opatření drog ve vězení. Tedy nakoupíte-li drogy na ulici, není to trestné. Nakoupíte-li drogy v parku, také to není trestné. Ani nakoupíte-li drogy v budově soudu, v nemocnici nebo v autobusu, není to trestné. Ale jakmile nakoupíte drogy ve věznici, spácháte návod k trestnému činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy.

Taková dvojkolejnost působí zvláště. Samozřejmě je možné zákonem upravit trestnost něčeho jen pro úřední osoby nebo jen za válečného stavu, ale nelze svévolně zavést nekonzistenci do interpretačního pravidla, co je návod. To bychom se mohli dočkat jednou i toho, že pokus a dokonáný čin budou mít jinou definici ve vězení než mimo něj!

Argumentace

Tento rozpor v judikatuře si samozřejmě zasluhuje vysvětlení. Žádné z citovaných rozhodnutí Nejvyššího soudu však neříká, proč se zrovna judikatura týkající se věznic odchyľuje od ostatní praxe. V zásadě se uvádí jen holé konstatování, že obviněný inicioval dodávku/vzbudil v jiném úmysl dodat obviněnému drogu, tedy je návodce.[2] Ani obstarání rozsudků nižších soudů přes InfZ nepřináší více. Pokud nižší soudy pokládaly jednání za návod[3], nerozebíraly argumentaci v tomto bodě o mnoho více.

Určitou hlubší informaci přináší jen rozhodnutí ve věci sp. zn. 11 Tdo 1537/2017. Usnesení Nejvyššího soudu parafrázuje vyjádření státního zástupce NSZ k dovolání:

„11. Podle názoru státního zástupce však obviněný relevantně namítl nenaplnění všech znaků přisouzeného trestného účastenství ve formě návodu podle § 24 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku, byť v jiném směru, než obviněný namítl. Státní zástupce má totiž za to, že prostá analogie s odběratelem, který nakupuje drogu od dealera, či dokonce analogie se vzájemnou skupinovou konzumací drogy je zcela nepřiléhavá. Podstatou jednání obviněného M. S. bylo, že ve spoluobviněném J. J. nově vyvolal předtím nezamýšlené rozhodnutí opatřit drogu a tuto konspirativním způsobem dopravit do výkonu trestu, přičemž pro realizaci tohoto záměru musel spoluobviněný J. J. na po[d]kladě požadavku obviněného M. S. vyvinout určité úsilí. Oproti tomu obviněným předestřené situace předpokládají vzájemnou bezprostřední interakci po linii nabídka – poptávka, popřípadě naopak jednostranné nabízení drogy odběrateli. V tomto směru má tedy státní zástupce za to, že jednání obviněného vykazuje takové specifické rysy, které umožňují závěr, že obviněný vzbudil ve spoluobviněném J. J. rozhodnutí spáchat trestný čin spočívající v opatření psychotropní látky jinému.“

Podle NSZ tedy rozhoduje, zda šlo o dealera drog, který drogu nabízel nezávisle na objednateli (tedy dealer měl úmysl páchat trestnou činnost sám od sebe), nebo zda šlo o jednorázovou objednávku u osoby, která by drogu jinak neobstarávala. U případů z vězení jde typicky o žádosti adresované příbuzným.

Třebaže tato úvaha má jistou logiku, není zcela přesvědčivá, a to hned z několika důvodů.

Zaprvé, ani nevíme, zdali jí soudy přikládají nějakou váhu. Argumentace NSZ se zmiňuje v jednom rozhodnutí pouze v pasáži shrnující vyjádření k dovolání. Vlastní odůvodnění rozhodnutí, ani Nejvyššího soudu, ani nižších soudů na tuto argumentaci neodkazují a neposkytují žádné vysvětlení k rozdílu mezi pořízením-návodem a pořízením bez návodu.

Zadruhé, nejsem si jist ani obecnou správností argumentace NSZ. Zkusme si představit opačnou situaci: když nájemný vrah sám osloví potenciálního klienta s nabídkou (tj. nájemný vrah má již předem plán spáchat trestný čin), silně pochybuji, že by státní zastupitelství objednatele vraždy nestíhalo.

Zatřetí, nepřináší to odpověď na otázku, proč by se právní kvalifikace návodu měla přidávat/ubírat podle místa spáchání. Když dojde k opatření drogy mimo prostředí věznic, nikdo nezkoumá, zdali profesionální dealer aktivně oslovil klienta, profesionálního dealera oslovil klient nebo zda šlo o náhodný prodej na zvláštní žádost. Ani v případech, kdy iniciativa prokazatelně byla výhradně na straně objednatele, nebývá objednatel trestán jako návodce.

Začtvrté, popírá to zjevný úmysl zákonodárce. Pokud zákonodárce chtěl, aby opatření drogy pro sebe nebylo trestné (a o tom snad nebude sporu), nemělo by se to obcházet konstrukcí stavějící záměr zákonodárce na hlavu.

Zapáté, je to v rozporu s obecným pravidlem. Citujme z učebnice:

„Nemůže být trestný ten účastník, k jehož ochraně je příslušné ustanovení určeno. Dítě (osoba mladší osmnácti let), které alkoholický nápoj požije, není účastníkem na podání alkoholu dětem podle § 204, [...] těhotná žena, která jinému dovolí, aby jí přerušil těhotenství jiným způsobem, než je přípustný podle zákonných předpisů, není účastníkem na žádném z trestných činů proti těhotenství ženy [...], a to ani podle ustanovení o návodci a pomocníkovi [...]"

(výňatek ze str. 347-348 publikace Jelínek, J. a kol: Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 8. vydání. Praha: Leges, 2022)

Řešení

Nekonzistence v judikatuře je samozřejmě nežádoucí. Jak je uvedeno výše, nejsprávnější by bylo sjednotit výklad tak, že nákup ani jiné pořízení drogy pro vlastní potřebu od jiné osoby nejsou návodem k trestnému činu podle § 283 TZ. Mají-li být určité případy posuzovány jinak, bude třeba postavit se k tomu čelem, přiznat rozdílnost v hodnocení a dostatečně přesvědčivě vyargumentovat nutnost tohoto dvojího zacházení.

Protože rozdvojení judikatury prochází celou soustavou až k Nejvyššímu soudu, zřejmě bude nutné v budoucích případech údajného návodu dotlačit soud ke sjednocení judikatury pomocí dovolání či ústavních stížností (nabízí se zejména argumentace *nullum crimen sine lege*).

JUDr. Ing. Jan Vučka,
advokát v Praze*

Havlíčkových sadů 1526/7
120 00 Praha 2

Tel.: +420 775 188 252

[1] Rozhodnutí ve věci sp. zn. 8 Tdo 792/2011 do této skupiny nepatří, neboť objednatel měl v plánu drogu prodat dál. Proto byl jeho skutek kvalifikován jako organizátorství k § 283 TZ. Rozhodnutí ve věci sp. zn. 11 Tdo 962/2018 návod nevyklučuje, ale definitivní odpověď nedává.

[2] Za zmínku navíc stojí jen diskuze rozdílu mezi návodem a organizátorstvím. Vzácně se totiž vyskytly případy, kdy objednání drogy do vězení (jež zahrnovalo i podrobné instrukce, jak drogu propašovat dovnitř) bylo nižšími soudy kvalifikováno jako organizátorství. Zde ovšem s Nejvyšším soudem nutno souhlasit: prostá objednávka, byť s detailními pokyny ohledně doručení, není organizátorstvím.

[3] Krajský soud v Praze musel být dvakrát „opraven“ Nejvyšším soudem, neboť krajský soud u objednatele viděl jen trestný čin podle § 337 TZ.

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)